Súd:	Krajský súd Nitra
Spisová značka:	9Co/330/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4109209960
Dátum vydania rozhodnutia:	02. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Ingrid Vallová
ECLI:	ECLI:SK:KSNR:2013:4109209960.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Vallovej a členiek senátu JUDr. Veroniky Svoradovej a JUDr. Kataríny Marčekovej, v právnej veci navrhovateľov: 1. D. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom R. XXX, R. Y., zastúpený opatrovníčkou D. H., bytom R. č. XXX, R. Y., 2. D. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom R. XXX, R. Y., 3. G. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom R. XXX, R. Y., 4. H. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom R. XXX, R. Y., 5. I. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom R. XXX, R. Y., všetci navrhovatelia zastúpení JUDr. Petrom Koscelanským, advokátom so sídlom v Nitre, Fraňa Mojtu 24, proti odporcovi: Fakultná nemocnica Nitra so sídlom v Nitre, Špitálska 6, IČO: 17 336 007, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JANČO, JAKUBČÁK A PARTNERI, s. r. o. so sídlom v Bratislave, Štúrova 13, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 10. októbra 2012, č. k. 10C/88/2009-402, v jeho vyhovujúcich častiach, takto

r o z h o d o l :

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutých výrokoch III., IV. a VI. p o t v r d z u j e .

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom vyhovujúcom výroku (V.), týkajúcom sa uloženia povinnosti odporcu zaplatiť navrhovateľovi v 1. rade nemajetkovú ujmu za porušenie jeho práva na zdravie do sumy 100.000 eur p o t v r d z u j e a vo zvyšnej časti m e n í tak, že návrh z a m i e t a .

o d ô v o d n e n i e :

Návrhom podaným dňa 07. 05. 2009 sa navrhovatelia v 1. až 5. rade domáhali zaplatenia náhrady, a to navrhovateľ v 1. rade titulom bolestného pôvodne vo výške 90.833,40 eura titulom sťaženého spoločenského uplatnenia pôvodne vo výške 155.500,80 eura a titulom nemajetkovej ujmy vo výške 330.000 eur; navrhovatelia v 2. až 5. rade nemajetkovej ujmy vo výške 90.000 eur, každému z nich. Návrh odôvodnili tým, že navrhovateľ v 1. rade sa podrobil jednoduchému operačnému zákroku nosovej priehradky, ktorým mu bola vykonaná septoplastika v celkovej anestézii. Počas operačného zákroku a následnej pooperačnej starostlivosti došlo zo strany zamestnancov odporcu, najmä lekárov anestéziológov, k hrubému porušeniu povinností. Asi 15 min. pred ukončením operácie došlo na operačnej sále u D. H. k náhlemu zastaveniu srdca, komplikácia sa zistila neskoro, lebo pacient nebol počas celej doby operácie kontinuálne monitorovaný a po ukončení operácie a jeho preložení na tzv. zobúdzaciu izbu mu nebola poskytnutá adekvátna lekárska starostlivosť, pretože bol ponechaný v bezvedomí, z ktorého sa neprebral. Následkom tejto komplikácie a hrubého zanedbania si povinností lekárov vznikla u navrhovateľa v 1. rade komplikácia s následným poškodením funkcie mozgu, ktoré zostalo nezvratné a trvalé. D. H. je od 04. 09. 2007 v tzv. bdelej kóme s diagnózou hypoxicko-anoxického poškodenia mozgu s apalickým syndrómom ťažkého stupňa. Podľa názoru odborníkov a znalcov ide o nezvratný stav s prakticky nulovou šancou na zlepšenie. Uviedli, že Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou skonštatoval, že zdravotná starostlivosť poskytnutá navrhovateľovi v 1. rade nebola správna a sťažnosť navrhovateľov vyhodnotil ako opodstatnenú. Uviedli ďalej, že bolo začaté aj trestné stíhanie vo veci poškodenia zdravia konaním lekárov odporcu. V trestnom spise

bol podaný znalecký posudok znalcov prof. I.. Z. R., C.. a prof. I.. Q. T., C.., ktorí po preštudovaní zdravotnej dokumentácie navrhovateľa v 1. rade ustálili jednoznačnú zodpovednosť za hrubé porušenie a zanedbanie zdravotnej a lekárskej starostlivosti a to najmä povinností lekára anestéziológa.

Navrhovateľ v 1. rade je pozbavený spôsobilosti na právne úkony rozsudkom súdu prvého stupňa, č. k. 11Ps 15/2008-47 zo dňa 16. 01. 2009 a za opatrovníčku mu bola ustanovená jeho matka D. H. - navrhovateľka v 2. rade.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa konanie v časti náhrady za bolestné vo výške 72.891 eur zastavil a odporcovi náhradu trov konania v zastavujúcej časti nepriznal. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi v 1. rade 17.942,40 eura z titulu náhrady za bolesť a 181.666,80 eura z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi v 1. rade 200.000 eur ako nemajetkovú ujmu za porušenie jeho práva na zdravie do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi v 2. rade 90.000 eur, navrhovateľovi v 3. rade 90.000 eur, navrhovateľovi v 4. rade 10.000 eur a navrhovateľovi v 5. rade 10.000 eur ako nemajetkovú ujmu za porušenie práva navrhovateľov na súkromie do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V zostávajúcej časti súd žalobu zamietol. Rozhodol, že o trovách konania rozhodne súd do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 420 ods. 1, 2, § 444, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) a § 3 ods. 1, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1, 5 zák. č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia a predovšetkým skúmal, či odporca je subjektom, ktorý by mal byť pasívne legitimovaný v tomto konaní a dospel k záveru, že odporca je poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, činnosť vykonáva prostredníctvom zamestnancov, a preto je v konaní o náhradu škody pasívne legitimovaný. Zamestnanci odporcu vykonali dňa 04. 09. 2007 operačný zákrok u navrhovateľa v 1. rade, v dôsledku ktorého sa dnes navrhovateľ v 1. rade nachádza v stave bdelej kómy. Súd prvého stupňa ďalej skúmal, či odporca je za poškodenie zdravia navrhovateľa v 1. rade zodpovedný a dospel k záveru, že odporca nesie plnú zodpovednosť za poškodenie zdravia navrhovateľa v 1. rade. Túto skutočnosť mal preukázanú jednak výsluchmi účastníkov konania, výsluchmi svedkov, ale najmä vykonaným znaleckým dokazovaním. V konaní nebolo sporné, že sa navrhovateľ v 1. rade podrobil u odporcu operačnému zákroku, pri ktorom došlo ku komplikácii a to zástave srdca, pričom muselo dôjsť k resuscitácii navrhovateľa v 1. rade počas operácie, operácia bola ukončená a následne mali byť prijaté opatrenia na ochranu mozgu pacienta. Práve tento postup odporcu, keď lekári nezabezpečili okamžité umiestnenie pacienta na ARO, považoval v konaní pribratý znalec doc. I.. S. za najzávažnejšie porušenie ich povinnosti. Ak počas operácie prišlo k zastaveniu krvného obehu, je to vážna komplikácia, a preto aj bolo nevyhnutné prijať ochrannú liečbu na Klinike anestézie a intenzívnej medicíny (ďalej len KAIM). Znalec uviedol, že k zastaveniu činnosti srdca počas operačného zákroku môže dôjsť aj u zdravého človeka, pričom postup lekárov počas operácie vyhodnotil ako správny. K závažnému poškodeniu mozgu u navrhovateľa v 1. rade došlo z dôvodu nezabezpečenie kyslíka a riadnej pooperačnej starostlivosti o pacienta. U navrhovateľa v 1. rade pokračovalo poškodenie mozgu na pooperačnej izbe, lebo ak sa pacient do polhodiny po operácii nezobudil, malo to vyvolať alarm a snahu lekárov pátrať po príčine. Uviedol, že v tomto prípade neboli prijaté také opatrenia, ktoré by zamedzili poškodeniu mozgu, aké mali byť prijaté. Súd nemal žiadne pochybnosti o správnosti podaného znaleckého posudku znalcom doc. MUDr. S.. Znalec bol aj vypočutý k námietkam produkovaným odporcom, na ktoré fundovane odpovedal a svoj názor vyjadrený v znaleckom posudku si podľa názoru súdu obhájil. Otázky odporcu na to, či pozná organizačný poriadok odporcu a to, kde sú stanovené postupy anestéziológa počas a po operácii, považoval súd za zavádzajúce pozornosť od podstaty veci a vyvolávajúce skôr otázky o kompetentnosti odporcu. Považoval za zarážajúce, že pokiaľ bol navrhovateľ v 1. rade resuscitovaný počas operácie, že anestéziológ nevedel o tom, že by mal ísť čo najskôr na KAIM - hoci zdravotná sestra, vypočutá ako svedkyňa v konaní to vedela a nepotrebovala citovať žiadny predpis, ktorý to hovorí, ale vychádzala zo skúseností, pričom uviedla, že s takýmto postupom, aby bol pacient počas operácie resuscitovaný a následne nebol preložený na KAIM, sa nestretla. Súd ďalej poukázal aj na tú skutočnosť, že pochybenie odporcu skonštatovali aj znalci pribratí do trestného konania. Okrem toho sa nestotožnil s tvrdením odporcu, že pokiaľ by sa bol I.. Y. v trestnom konaní bránil, mohol byť jeho výsledok prijateľnejší. S poukazom na dlhodobú PN, ako aj snahu o nespôsobenie zbytočných prieťahov v konaní, nakoniec súd prvého stupňa upustil od vypočutia svedka I.. Y. a návrh odporcu na jeho vypočutie zamietol. Vychádzal pritom z toho, že výpoveď svedka I.. Y., ktorý bol v trestnom konaní právoplatne odsúdený pre prečin ublíženia na zdraví, ktorého sa dopustil

voči navrhovateľovi v 1. rade, by nebola zvrátila výsledky vykonaného dokazovania, nech by akokoľvek zdôvodňoval svoj postup. Rovnako súd zamietol návrh na vykonanie dôkazu a to výsluch I.. Y. K. a to z dôvodu, že táto nebola pri operácii a o veci sa dozvedela až od I.. Y. asi o 13.30 hod., ktorý jej mal oznámiť, že má pacienta po anestézii, ktorý sa nepreberá. I.. K. teda o priebehu operácie a starostlivosti na prebúdzajúcej izbe nevedela uviesť nič, čo vyplynulo aj z jej výpovede v trestnom konaní, ktorú výpoveď pre tento účel súd aj oboznámil.

Nároky navrhovateľa v 1. rade na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia sú nároky nemajetkovej povahy, ktoré sú viazané výlučne na osobu poškodeného. Ustálil, že obidva nároky sa priznávajú jednorazovo, na základe lekárskeho posudku a pri určení výšky týchto nárokov sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorými sa bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotili v lekárskom posudku. Súd priznal navrhovateľovi v 1. rade náhradu za bolestné v takej výške, ako bola právnym zástupcom navrhovateľov upravená po podaní znaleckého posudku doc. I.. S., ktorý na návrh odporcu skontroloval správnosť lekárskeho posudku podaného ošetrujúcou detskou lekárkou navrhovateľa v 1. rade a určil výšku bodov za bolesť u navrhovateľa v 1. rade na 1.440 bodov, čo pri hodnote 1 bodu 12,46 eura predstavuje sumu 17.942,40 eura. Podľa názoru súdu, táto časť nároku nebola sporná, bolo zrejmé, že poškodenie zdravia, ktoré bolo predmetom ohodnotenia znalcom, bolo spôsobené odporcom pri operačnom zákroku navrhovateľa v 1. rade a je v príčinnej súvislosti s ním. Výšku bodov určil znalec a voči tejto výške neboli námietky zo strany účastníkov konania.

Pokiaľ išlo o výšku za sťaženie spoločenského uplatnenia navrhovateľa v 1. rade, aj v tejto časti nároku bol vypracovaný znalecký posudok znalcom doc. I.. S., pretože lekársky posudok predložený navrhovateľmi bol odporcom spochybnený. Súd tento návrh na doplnenie dokazovania akceptoval a pribral do konania znalca z odvetvia neurológie, ktorý určil výšku bodového ohodnotenia sťaženého spoločenského uplatnenia navrhovateľa v 1. rade na 9.720 bodov a to ako stav po tracheotómii s trvale zavedenou kanylou. Znalec uviedol, že ide o nezvratný stav, ktorý sa nedá napraviť alebo zmierniť, s nutnosťou náročného častého denného ošetrovania; definitívne nezvratné zrušenie mozgových funkcií a úplné ochrnutie všetkých štyroch končatín. Pri hodnote bodu 12,46 eura predstavuje sťaženie spoločenského uplatnenia určené znalcom 121.111,20 eura.

Čo sa týkalo mimoriadneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, dospel súd k záveru, že u navrhovateľa v 1. rade ide nesporne o prípad hodný osobitného zreteľa, odôvodňujúci na daný skutkový stav aplikáciu ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 427/2004 Z. z., pričom súd zvýšil náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50% a to vzhľadom na trvalé následky zranenia, ktoré mu spôsobil odporca a v dôsledku ktorého je navrhovateľ v 1. rade invalidným, má úplne ochrnuté všetky štyri končatiny, je imobilný, má poškodený mozog, je v stave bdelej kómy. Je úplne vylúčený z možnosti akejkoľvek, aj tej najjednoduchšej ľudskej činnosti, úplne vylúčený z možnosti ďalšieho vzdelávania, možností uplatnenia na trhu práce, z osobných aktivít. Je úplne odkázaný na pomoc tretích osôb, jeho stav absolútne vylučuje samostatné fungovanie. Závažnou skutočnosťou je, že poškodenie zdravia utrpel vo veľmi mladom veku 16 rokov, kedy študoval na gymnáziu, kde sa pripravoval s najväčšou pravdepodobnosťou na vysokoškolské štúdium. Z dôvodov, že v dôsledku konania odporcu je život navrhovateľa v 1. rade úplne zničený, priznal súd k bodovému ohodnoteniu sťaženého spoločenského uplatnenia aj maximálne možné 50% zvýšenie, čo predstavuje sumu 60.555,60 eura (121.111,20 : 100 x 50 = 60.555,60 eura), pričom potom celkové sťaženie spoločenského uplatnenia priznané navrhovateľovi v 1. rade predstavuje sumu 181.666,80 eura. Právny zástupca navrhovateľov upravil nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia po podaní znaleckého posudku znalcom doc. I.. S. zo sumy 155.500,80 eura na sumu 199.609,20 eura, pričom uviedol, že vychádzal z bodového ohodnotenia znalca. Pokiaľ tomu tak bolo, potom mohlo ísť o počítaciu chybu právneho zástupcu navrhovateľa, lebo rozdiel predstavuje 17.941,40 eura. V uvedenej časti nárok navrhovateľa v 1. rade súd zamietol, lebo zákon č. 427/2004 Z. z. (účinný v čase vzniku poškodenia zdravia navrhovateľa v 1. rade) neumožňuje priznať zvýšenie sťaženého spoločenského uplatnenia nad 50%.

Ďalším nárokom uplatneným navrhovateľmi bola nemajetková ujma podľa ust. § 11 a nasl. OZ. Navrhovatelia v 1. až 5 rade sa podanou žalobou domáhali aj ochrany osobnosti a to formou nemajetkovej ujmy, v dôsledku čoho súd priznal navrhovateľovi v 1. rade výšku nemajetkovej ujmy

200.000 eur pre zásah zo strany odporcu do práva na ochranu osobnosti spočívajúcej v práve na ochranu zdravia. Súd pri jej určení vychádzal z toho, že navrhovateľ v 1. rade bol mladý človek, ktorý mal život pred sebou. Tomu, že mal všetky predpoklady prežiť šťastný a úspešný život nasvedčujú aj predložené listinné dôkazy, z ktorých bolo preukázané, že bol študentom gymnázia, mal dobré študijné výsledky. Bol všestranne nadaný, venoval sa jazykom, hre na gitare, športu a to plávaniu, volejbalu, voltížnemu jazdeniu, z čoho je zrejmé, že pristupoval k príprave na život tak, aby mal čo najlepšie uplatnenie v živote. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že navrhovateľ v 1. rade sa neuspokojil len s priemernosťou, ale pracoval na sebe, lebo všetky aktivity, ktoré boli potvrdené, vykonával nad rámec svojich každodenných povinností. Namiesto toho, aby zúročil všetko svoje úsilie, vyštudoval a uplatnil sa v pracovnom živote, prežil svoje lásky, priateľstvá, založil si rodinu, je dnes v stave bdelej kómy. Konštatoval, že svojim bytím je skutočne len "živou mŕtvolou" zbavenou všetkých možných citov, racia, zmyslového vnímania. Súd pri rozhodnutí prihliadol na všetky uvádzané okolnosti, ale aj na okolnosti, za ktorých k poškodeniu zdravia došlo. Mal za to, že navrhovateľ v 1. rade sa podrobil jednoduchému operačnému zákroku, nešlo teda o typ zákroku, ktorý by bol nebezpečný, kde by boli šance na úspech minimálne, prípadne, kedy lekári vedia, že zákrok nemusí byť úspešný. V prípade navrhovateľa v 1. rade išlo teda o jednoduchú operáciu, kde pri rozhodovaní, či sa jej podrobí, zrejme nikto nebral do úvahy, že by jej dôsledky mohli byť natoľko katastrofálne. Súd vzal do úvahy aj to, že následky vzniknutých komplikácií sú tak závažné len pre neospravedlniteľnú ľahostajnosť lekárov odporcu, najmä anestéziológov, ktorí napriek tomu, že vedeli o probléme pri operácii, sa bez logických a zdôvodniteľných argumentov rozhodli ponechať navrhovateľa v 1. rade na prebúdzacej izbe a to v trvaní takmer 4 hodín. Tento postoj odporcu hodnotil za nepochopiteľný, pretože u navrhovateľa v 1. rade nešlo o nejakú komplikáciu, ktorú nemohli predpokladať a ktorá by ich zaskočila. Išlo o neskutočnú ľahostajnosť k životu, zdraviu a to práve v priestoroch, kde paradoxne sa ľudia zverujú do rúk lekárov a očakávajú, že budú o ich zdravie a život bojovať s nasadením všetkých svojich síl. Správanie sa lekárov odporcu považoval o to nepochopiteľnejšie, že pokiaľ zvládli odborne komplikácie pri operácii, prečo zanedbali svoje povinnosti pri starostlivosti o navrhovateľa v 1. rade po operácii, ak jeho stav jasne naznačoval, že niečo nie je v poriadku. Tomuto nasvedčovala dĺžka doby, počas ktorej sa navrhovateľ v 1. rade neprebral. Teda fáz, v ktorých odporca pochybil, bolo niekoľko. V prvom rade mal byť navrhovateľ automaticky, bez ďalšieho, len z dôvodu vykonanej resuscitácie preložený po operačnom výkone na KAIM. Ak to nebolo zrealizované bez toho, aby existovalo logické zdôvodnenie takéhoto konania, mal byť navrhovateľ v 1. rade pod zvýšenou kontrolou a po uplynutí polhodiny mali byť vykonané náležité opatrenia. Nikto však nevenoval navrhovateľovi v 1. rade pozornosť do takej miery, aby boli prijaté opatrenia na zamedzenie poškodenia mozgu. K týmto došlo až v čase, keď už bolo zjavne neskoro. Bol toho názoru, že takýto neodborný a ľahostajný postup odporcu nemá žiadne ospravedlnenie a aj preto má nárok navrhovateľ v 1. rade na odškodné v takej výške, akú ju súd určil, ktorú považoval za primeranú. V zostávajúcej časti súd návrh zamietol (v časti 130.000 eur), najmä z dôvodu, že následky na zdraví navrhovateľa v 1. rade súd premietol aj do zvýšenia sťaženého spoločenského uplatnenia, ktorá do určitej miery subsumuje aj tento zásah do osobnostného práva navrhovateľa v 1. rade.

Súd priznal navrhovateľovi v 2. a 3. rade nemajetkovú ujmu, každému z nich vo výške 90.000 eur, t.j. do výšky, akú žiadali priznať. Súd dospel k názoru, že u navrhovateľov v 2. a 3. rade došlo k neoprávnenému zásahu do ich súkromia, do ich rodinného života v dôsledku konania odporcu. Pri určení tejto výšky súd vychádzal z nesmierne ťaživých dôsledkov pre ďalší život navrhovateľa v 2. a 3. rade, ktorí sú rodičmi navrhovateľa v 1. rade. Výška, ktorú súd určil, je vyvodená z nepredstaviteľnej bolesti, beznádeje, ktoré musia v dôsledku poškodenia zdravia navrhovateľa v 1. rade znášať, pričom tento následok je o to horší, že ho musia vnímať denne a bez prognózy zlepšenia stavu ich syna. Poukázal tiež na to, že bolesť, ktorú musia pociťovať, sa časom neotupí, lebo dennodenne majú pred sebou milovaného syna, ktorý ich nevníma, ktorého musia kŕmiť, kúpať, s ktorým sa rozprávajú, ale vedia, že ich nepočuje, nevníma a nemôže im odpovedať, pričom mal všetky predpoklady prežiť plnohodnotný život. Z hľadiska následkov, ktoré nastali vo vzťahu k nim, je stav bdelej kómy navrhovateľa v 1. rade iste horším, ako by bola jeho smrť. Navrhovateľom v 2. a 3. rade sa úplne od základu zmenil život. V dôsledku toho prišli o radosť, ktorú mohli so svojim dieťaťom prežívať, o rodinu a jej celistvosť, o súkromie, a nakoniec aj o radosť zo života, ktorý bude vždy poznačený práve dôsledkami konania odporcu. Následky sa prejavili aj vo vzťahu k navrhovateľom v 4. a 5. rade, ktorým sa nemôžu venovať v takom rozsahu práve pre každodennú starostlivosť o navrhovateľa v 1. rade, ktorý ich potrebuje v každom momente, nepretržite 24 hodín. Celý život navrhovateľov v 2. a 3. rade je determinovaný

potrebami navrhovateľa v 1. rade. Aj znalec doc. I.. S. uviedol, že v starostlivosti o D. H. je nutná prakticky profesionálna starostlivosť, v rámci ktorej sú potrebné opatrenia proti preležaninám, nevyhnutné sú špeciálne cvičenia, špeciálna strava, odsávania z tracheostomickej kanyly. Napriek tomu, že ide o apalický syndróm, odporúča sa slovná komunikácia, čo tvorí špeciálne zaťaženie, najmä pre najbližších príbuzných. S prihliadnutím na všetky okolnosti súd dospel k záveru, že navrhovateľmi v 2. a 3. rade navrhnutá výška nemajetkovej ujmy je primeraná, a preto jej návrhu v plnom rozsahu vyhovel.

Navrhovateľom v 4. a 5. rade, ktorí sú súrodenci navrhovateľa v 1. rade, priznal súd náhradu nemajetkovej ujmy 10.000 eur každému z nich z dôvodu, že konaním odporcu došlo k zásahu do ich osobnostného práva a to práva na súkromie. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že vzťahy medzi súrodencami a navrhovateľom v 1. rade boli veľmi blízke, bol medzi nimi vekový rozdiel len 1,5 roka, teda trávili spolu voľný čas, navrhovateľ v 5. rade mal s navrhovateľom v 1. rade spoločnú izbu, takže sa jeden druhému zdôverovali, pomáhali si. V dôsledku správania sa odporcu sa úplne narušil chod domácnosti navrhovateľov, nie je času, ani možností na to, aby tak ako predtým trávili čas na výletoch, dovolenkách, lebo to stav navrhovateľa v 1. rade neumožňuje. Navrhovatelia v 4. a 5. rade uviedli, že rodičom pomáhajú, sú obmedzovaní v tom, ako môžu tráviť čas, museli sa presťahovať z Nitry do R. Y., čím sa stali nedostupnejšími svojim priateľom. Poukázali taktiež na to, že venovať sa svojim záľubám a tráviť svoj voľný čas podľa vlastných predstáv môžu až vtedy, ak je navrhovateľ v 1. rade uložený k spánku, ako ani nemôžu tráviť toľko času s rodičmi, lebo ich čas je zameraný predovšetkým na starostlivosť o ich brata. Znovu súd poukázal na vyjadrenie znalca doc. I.. S., ktorý uviedol vo svojom posudku, že starostlivosť o takéhoto pacienta je multidisciplinárna a vyžaduje celý tím. Veľmi dôležitým aspektom je zapojenie rodiny. Považoval teda za zrejmé, že navrhovatelia v 4. a 5. rade sa musia zapájať do každodennej starostlivosti o svojho brata, ktorý ale ich starostlivosť nevníma, čo je veľmi zaťažujúce na psychiku ľudí, ktorí sa starajú o takéhoto pacienta obzvlášť, ak je medzi nimi citová väzba, čo v tomto prípade je nesporné. Napriek tomu mal súd za to, že uvedená výška nemajetkovej ujmy, ktorú im priznal, je primeraná a to aj vzhľadom na to, že navrhovatelia v 4. a 5. rade sú mladí, ako uviedli, pokračujú v štúdiu a je predpoklad, že si sami založia rodiny a budú môcť žiť plnohodnotný život, čo sa nedá povedať u navrhovateľov v 2. a 3. rade. Preto v zostávajúcej časti súd žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú žiadali navrhovatelia v 4. a 5. rade (každému z nich vo výške 80.00 eur) zamietol.

Rozsudok súdu prvého stupňa v jeho vyhovujúcich častiach napadol v zákonnej lehote odvolaním odporca, domáhajúc sa jeho zmenu v súlade s § 220 OSP, alternatívne jeho zrušenia v súlade s § 221 ods. 1 OSP a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V rámci zmeny rozsudku žiadal odvolací súd o zamietnutie návrhu navrhovateľov v celom rozsahu a priznanie trov konania jemu ako odporcovi. Svoje odvolanie postavil na základných štyroch bodoch, v rámci ktorých namietal skutočnosť, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože z jeho strany nedošlo k porušeniu žiadneho konkrétneho právneho predpisu, ani akéhokoľvek medzinárodného odporúčania a súd ani žiadny takýto právny predpis určujúci konkrétne povinnosti v rozsudku neuviedol. Namietal pritom, že súd v rozsudku neuviedol ani všeobecne, ktorý právny predpis také porušenie povinností odporcu stanovuje. V druhom rade namietal, že súd prvého stupňa nevykonal dôkazy dôležité pre zistenie rozhodujúcich skutočností, konkrétne výsluch I.. Y., výsluch I.. K. a tiež kontrolný znalecký posudok k posudku I.. S.. Následne vytkol aj nedostatočne zistený skutkový stav, pretože mal za to, že súd prvého stupňa nezisťoval, v ktorom momente nastalo poškodenie mozgu a aký vplyv malo alebo nemalo ponechanie pacienta na zobúdzacej izbe na toto poškodenie, nezaoberal sa obsahom a záväznosťou rozhodujúcich medzinárodných odporúčaní Európskej resuscitačnej rady, ktoré iba všeobecne uvádzal znalec I.. S., ako ani nezisťoval vzťah znakov skutkovej podstaty prečinu I.. Y. podľa trestného rozkazu k naplneniu podmienok priznania náhrady škody. V poslednom rade vytkol, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nakoľko nechal vypracovať znalecký posudok I.. S., ktorý nesprávne skutkovo aplikoval medzinárodné odporúčania ohľadne poresuscitačnej liečby na tento prípad a napriek skutočnosti, že svedok - sestra I. uviedla, že pacient sa po operácii zobudil, súd v rozsudku uviedol, že sa nezobudil.

V rámci odvolania podrobnejšie rozviedol sumár svojich odvolacích dôvodov tak, že v prvom rade sa zameral na vytknutie nevykonania navrhnutých dôkazov potrebných pre zistenie rozhodujúcich skutočností, spočívajúcich najmä v nevypočutí svedka I.. V. Y.. S poukazom na skutočnosť, že k

zamietnutiu tohto dôkazu došlo už s veľkým časovým predstihom pred záverečným pojednávaním (2,5 roka), sa nestotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že by jeho predvolanie a výpoveď spôsobovali prieťahy v konaní. Ohľadom viazanosti súdu trestným rozkazom vytkol, že prvostupňový súd sa v rozsudku vôbec nezaoberal otázkou, do akej miery sú znaky skutkovej podstaty prečinu ublíženia na zdraví zároveň skutkovými okolnosťami významnými pre rozhodnutie o náhrade škody. Prvostupňový súd sa dokonca nedostatočne zaoberal naplnením podmienok priznania náhrady škody - vymedzením protiprávneho konania, škodou, príčinnou súvislosťou medzi protiprávnym konaním a škodou a zavinením. Vzhľadom na skutočnosť, že trestné konanie bolo právoplatne skončené trestným rozkazom, t.j. rozhodnutím bez odôvodnenia a vzhľadom na to, že obvinený anestéziológ I.. Y. v trestnom konaní nevypovedal, mal za to, že prvostupňový súd v civilnom konaní mal o to viac odôvodnenú povinnosť vážne sa zaoberať skutkovými a právnymi okolnosťami poškodenia zdravia D. H., ktoré neboli objasnené v trestnom konaní. Okrem toho vytkol aj tú skutočnosť, že dodnes sa žiadny znalec (ani I.. S.) nevyjadril, v ktorom momente nastalo poškodenie mozgu a aký vplyv malo alebo nemalo ponechanie pacienta na zobúdzacej izbe, kde mohli byť pacientovi podané lieky na ochranu mozgu rovnako ako na KAIM. Ak by sa totiž mozog pacienta poškodil v dôsledku nedostatku kyslíka už na operačnej sále, žiaden preklad pacienta na akékoľvek oddelenie (ani na KAIM) by už nezvrátil následok, ktorý nastal. Zároveň vytkol, že ak súd prevzal tvrdenia znalca I.. S. („...lebo, ak sa pacient do polhodiny po operácii nezobudil, malo to vyvolať alarm a snahu lekárov pátrať po príčine...“), mal vyriešiť, aký bol príčinný vzťah medzi konaním a následkom, t.j. kedy skutočne nastalo poškodenie mozgu pacienta, ktoré údajne nebolo včas riešené (opomenutie konania), ďalej kedy bol mozog pacienta už nezvratne poškodený (t.j. kedy nastal následok) a skúmať príčinný vzťah opomenutia konania k následku. Podotkol, že v odporúčaniach v roku 2005 sa takáto starostlivosť neuvádza, ako ani podávanie liekov na ochranu mozgu po resuscitácii nevyplývalo zo žiadnych právnych predpisov, ani medzinárodných odporúčaní, ani nebolo obvyklým postupom v danom čase podľa stavu poznania lekárskej vedy. V ďalšej časti odvolania sa odporca zameral na údajnú protiprávnosť konania nielen podľa žaloby, ale aj podľa rozsudku, pričom poukázal aj na výpovede ďalších svedkov a dospel k záveru, že nebola preukázaná prvá z podmienok na priznanie nároku na náhradu škody, t.j. protiprávnosť konania. Svoj záver oprel o skutočnosť, že navrhovateľ v 1. rade sa po operácii zobudil ešte pred preložením na pooperačnú zobúdzaciu izbu, čo spochybňuje podľa neho závery všetkých posudkov, najmä posudok I.. S.. Zároveň vytkol nevykonanie dôkazu výpoveďou I.. K.. V tejto súvislosti považoval za nepochopiteľné, prečo súd nevypočul I.. K., ktorá je z rovnakého odboru ako I.. Y. (anestéziológia) a pozná, resp. ako primárka Kliniky anestéziológie a intenzívnej medicíny (na rozdiel od bežného anestéziológa I.. Y.) by mala a mohla poznať v tej dobe známe medicínske postupy po resuscitácii. V tejto súvislosti dodal, že je tiež nepochopiteľné, že súdu prvého stupňa stačila iba výpoveď zdravotnej sestry I., ktorá je v porovnaní s I.. K. nepochybne v tejto veci omnoho menej kompetentná sa vyjadriť. Mal za to, že MUDr. Y. sa vzhľadom na veľmi krátke trvanie resuscitácie (všetci svedkovia sa zhodli, že trvalo len niekoľko sekúnd) a na skutočnosť, že pacient sa po skončení anestézie prebudil, rozhodol ponechať ho na prebúdzacej izbe dlhšie. Zdôraznil pritom, že toto jeho rozhodnutie prebudiť pacienta a sledovať ho na prístrojoch na prebúdzacej izbe bolo plne v jeho kompetencii a mal na to pádne dôvody. Považoval za potrebné si uvedomiť, že štandardným postupom bolo presunutie pacienta na prebúdzaciu izbu a I.. Y. postupoval štandardným postupom, uvedomujúc si komplikáciu počas operácie - resuscitáciu, ktorú ale vyhodnotil ako krátku, a teda nemajúcu na stav pacienta taký vplyv, aby bolo nutné pacienta previesť na ARO (KAIM). Považoval tak údajné porušenie povinnosti odporcu previesť navrhovateľa v 1. rade na KAIM za ničím nepodložené, nakoľko neexistuje povinnosť, ktorú mal I.. Y. porušiť, čo je základná podmienka priznania náhrady škody. Vzhľadom na svedeckú výpoveď I.. C., ktorý na vlastné oči videl vybavenie pooperačnej prebúdzacej izby, kde ležal navrhovateľ v 1. rade, mal za to, že je zrejmé, že na KAIM by sa z hľadiska prístrojového sledovania funkcií jeho mozgu dostalo na pooperačnej izbe rovnakej starostlivosti. Zároveň uviedol, že poresuscitačná starostlivosť, tak ako ju opísal I.. S. v znaleckom posudku, nebola platná (odporúčaná) podľa odporúčaní z r. 2010 a už vôbec nie podľa odporúčaní z r. 2005, t.j. po operácií a mal za to, že I.. S. sa konkrétnymi odporúčaniami nezaoberal a už vôbec neporovnával tieto dve znenia odporúčaní, napriek tomu, že je to mimoriadne významné pre posúdenie, ktoré mal urobiť. Súd prvého stupňa sa takým niečím, ako je povaha a právna záväznosť určitého (zahraničného) dokumentu najrozhodnejšieho pre toto konanie, vôbec nezaoberal, a preto odporca jeho odôvodnenie považoval za nedostatočné, pretože nielenže súd tieto odporúčania necitoval, ale jeho závery sú priamo v rozpore s týmito odporúčaniami. Čo sa týkalo tvrdení, že navrhovateľovi v 1. rade mali byť podané lieky na utlmenie činnosti mozgových buniek, lieky na podporu látkovej premeny v mozgu a lieky na udržiavanie dostatočného tlaku krvi v cievach, uviedol, že táto skutočnosť sa v odporúčaniach z roku 2005, ani v odporúčaniach z roku 2010 vôbec neuvádza. V záverečnej časti odvolania sa odporca zameral na nemajetkovú ujmu navrhovateľa v 1.

rade na zdraví, majúc za to, že požadovaná náhrada je obsiahnutá už v požadovanej náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia. S poukazom na judikatúru k právam na ochranu osobnosti podotkol, že navrhovatelia žiadnym spôsobom neodôvodnili výšku nimi požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, ako ani z pokusov navrhovateľov o mimosúdne vyriešenie veci takýto uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vôbec nevyplýva.

K podanému odvolaniu odporcu sa písomne vyjadrili navrhovatelia, ktorí navrhli napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v súlade s ust. § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdiť a žiadali priznať trovy odvolacieho konania. Z podaného odvolania odporcu majú pocit vrcholnej arogancie a neúcty voči ich synovi a bratovi, pričom odporcovi chýba absolútna štipka sebareflexie k tomu, aby priznal čo i len najmenšie zavinenie a pochybenie. Odporca vo svojom odvolaní absolútne neguje a spochybňuje uskutočnené dokazovanie súdom prvého stupňa. Spochybnený znalecký posudok I.. D. S., C.. z odvetvia anestéziológie a resuscitácie jednoznačne konštatuje, že došlo k bezprecedentnému zanedbaniu zdravotnej starostlivosti zo strany odporcu, v dôsledku ktorej došlo k nezvratnému poškodeniu mozgu navrhovateľa v 1. rade, išlo o lajdácky prístup celého personálu odporcu, ktorý mal dbať na operačnú a pooperačnú starostlivosť navrhovateľa v 1. rade. Prizvaný znalec do konania - neurológ doc. I.. D. S., X.. zhodnotil stav navrhovateľa 1. rade ako trvalý stav v bdelej kóme, bez možnosti reparácie a reštitúcie, pričom podľa jeho záverov sa tento nachádza v stave sociálnej smrti a všetko toto zavinil odporca svojím neprofesionálnym, lajdáckym, zákonu a zaužívaným pravidlám odporujúcim konaním. Navrhované dokazovanie odporcom by do veci neprinieslo žiadne nové skutočnosti, ani nové svetlo. V tejto súvislosti poukázal na ust. § 118a OSP. Pokiaľ odporca namieta výšku sumy priznanej podľa § 11 a nasl. OZ, výška tejto sumy záleží od úvahy súdu. Vychádzajúc z ust. § 13 OZ protiprávnym konaním odporcu bola, nie v značnej miere, ako to vyžaduje zákon, ale v maximálne možnej miere znížená dôstojnosť ich syna a brata v spoločnosti, a preto má právo žiadať nemajetkovú ujmu v peniazoch za porušenie jeho práva na zdravie. Žiadna suma im nenahradí spôsobenú bolesť, zúfalstvo a bezmocnosť nad zničeným životom nášho najbližšieho rodinného príslušníka. Preto požadujú aj nemajetkovú ujmu za porušenie práva na súkromie, ktoré v seba zahŕňa právo na plnohodnotný rodinný život. To, že odporca svojim zavineným protiprávnym konaním zničil zdravie ich najbližšieho, tým najzávažnejším a nenapraviteľným spôsobom a za okolností, ktoré boli súdom preukázané, spôsobil im nenahraditeľnú emočnú stratu a narušil silné rodinné väzby, nehovoriac o tom, že im rozbil celý následný život, ktorý teraz prežívajú. Prežívajú nepredstaviteľnú bolesť, beznádej, ktorú musia znášať a vnímať a to denno-denne s hrozným pocitom, že neexistuje prognóza zlepšenia tohto stavu. Bolesť, ktorú pritom pociťujú, sa vôbec ani plynutím času neotupuje. Za situácie, že došlo takýmto bezprecedentným spôsobom k neoprávnenému zásahu do ich súkromia chráneného § 11 OZ, ktorého súčasťou je i rodinný život, keď je z objektívneho hľadiska nezvratné porušenie zdravia jedného z členov spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmou, ktorá tým stíha i jeho zostávajúcich členov, je potom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu do práva na súkromie a zdravý rodinný život.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutých vyhovujúcich častiach, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo na odvolacom pojednávaní (§ 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 OSP), zopakoval dokazovanie výsluchom účastníkov konania, listinnými dôkazmi (§ 213 ods. 3 OSP), a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné v jeho napadnutých vyhovujúcich častiach, týkajúcich sa priznania bolestného (III.), sťaženia spoločenského uplatnenia (IV.) navrhovateľovi v 1. rade, priznania nemajetkovej ujmy navrhovateľom v 2. až 5. rade (VI.), ako aj v časti priznania nemajetkovej ujmy navrhovateľovi v 1. rade do sumy 100.000 eur (V.), ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdiť a vo zvyšnej časti (nad sumu 100.000 eur) podľa § 220 OSP zmeniť a návrh zamietnuť.

Predmetom konania je nárok navrhovateľa v 1. rade, zastúpeného opatrovníčkou (matkou), na priznanie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 444 OZ a vyčíslenú v súlade so zák. č. 437/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a § 13 ods. 2 OZ v sume 330.000 eur ako nemajetkovej ujmy za porušenie jeho práva na zdravie. Navrhovatelia v 2. až 5. rade a súrodenci navrhovateľa v 1. rade sa domáhali v zmysle § 11 a § 13 ods. 2 OZ priznania nemajetkovej ujmy, každý vo výške 90.000 eur, ako nemajetkovej ujmy za porušenie ich

práva na súkromie. Navrhovatelia sa domáhajú svojich nárokov voči odporcovi, u ktorého sa dňa 04. 09. 2007 navrhovateľ v 1. rade podrobil v zásade jednoduchému operačnému zákroku nosovej priehradky, ktorým mu bola vykonaná septoplastika a to v celkovej anestézii. Počas operačného zákroku a následnej pooperačnej starostlivosti došlo zo strany zamestnancov odporcu, a to najmä lekárov-anestéziológov, k hrubému porušeniu svojich povinností, keď asi 15 minút pred ukončením operácie došlo na operačnej sále u navrhovateľa v 1. rade k náhlemu zastaveniu srdca, pričom táto komplikácia sa zistila neskoro, pretože pacient počas celej doby operácie nebol kontinuálne monitorovaný a po ukončení operácie a jeho preložení na tzv. zobúdzaciu izbu mu nebola poskytnutá adekvátna lekárska starostlivosť. Bol ponechaný v bezvedomí, z ktorého sa neprebral a napriek tejto komplikácii bol ponechaný iba na spontánnom dýchaní, bez známok zlepšujúceho sa stavu vedomia a bez akýchkoľvek laboratórnych vyšetrení. Následkom týchto komplikácií a hrubého zanedbania si povinností zamestnancov odporcu vznikla u navrhovateľa v 1. rade ujma spojená s následným poškodením funkcie mozgu, ktoré zostalo nezvratné a trvalé a navrhovateľ v 1. rade od 04. 09. 2007 až doteraz nachádza v tzv. bdelej kóme s diagnózou hypoxicko-anoxického poškodenia mozgu a s apalickým syndrómom ťažkého stupňa. Podľa názorov odborníkov a znalcov ide o stav, ktorý je nezvratný s prakticky nulovou šancou na zlepšenie. Tvrdenia navrhovateľov potvrdzuje i správa Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, z ktorej vyplynulo, že zdravotná starostlivosť poskytnutá navrhovateľovi v 1. rade počas hospitalizácie vo Fakultnej nemocnici v Nitre dňa 04. 09. 2007 nebola správna, nebola v súlade s § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a sťažnosť navrhovateľov v 2. a 3. rade vyhodnotil ako opodstatnenú. Vo veci poškodenia zdravia konaním lekárov odporcu bolo začaté i trestné stíhanie. Trestným rozkazom OS Nitra zo dňa 09. 10. 2009, č. k. 33T/157/2009-776 bol obvinený I.. V. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom T., I. XX/X, lekár Fakultnej nemocnice v Nitre uznaný za vinného na tom skutkovom základe, že inému z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví a čin spáchal závažným spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti vyplývajúcej z jeho zamestnania, a tým spáchal prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h) Tr. zák. Trestný rozkaz nadobudol právoplatnosť dňa 24. 10. 2009.

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom konanie v časti náhrady za bolestné vo výške 72.891 eur zastavil a v tejto časti odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi v 1. rade 17.942,40 eura z titulu náhrady za bolesť a z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 181.666,80 eura, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V ďalšej časti rozhodol o nemajetkovej ujme tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi v 1. rade 200.000 eur ako nemajetkovú ujmu za porušenie jeho práva na zdravie, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalším výrokom odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi v 2. rade 90.000 eur, navrhovateľovi v 3. rade 90.000 eur, navrhovateľovi v 4. rade 10.000 eur, navrhovateľovi v 5. rade 10.000 eur ako nemajetkovú ujmu za porušenie práva navrhovateľom na súkromie, do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

V súlade s ustálenou judikatúrou považoval odvolací súd za nesporné, že nároky z titulu náhrady škody na zdraví sú špeciálnymi nárokmi vo vzťahu k všeobecným nárokom vzniknutým v režime ochrany osobnosti. Pokiaľ nároky za škodu dané ust. § 444 OZ nebudú dostatočnou satisfakciou za škodu na zdraví, za bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia, nie je vylúčené, aby sa dotknuté osoby domáhali ďalšej satisfakcie podľa všeobecných ustanovení na ochranu osobnosti. V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 21. 12. 2009, sp. zn. 30Cdo 5188/2007, ako aj Nález Ústavného súdu ČR, sp. zn. PLÚS 16/04. Zo záverov uvedených rozhodnutí nesporne vyplýva, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 OZ a nárok na náhradu škody na zdraví za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 444 OZ sú samostatné právne prostriedky ochrany fyzickej osoby, a preto ich nie je možné uplatniť na základe totožných skutkových tvrdení (rozsudok Vrchného súdu v Olomouci zo dňa 05. 05. 2010, č. k. 1Co/2/2010).

V časti, v ktorej súd prvého stupňa rozhodol o nárokoch navrhovateľa v 1. rade z titulu náhrady za bolesť a sťaženia spoločenského uplatnenia v súlade s ust. § 420 ods. 1 a § 444 OZ odvolací súd v tejto časti považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa za vecne správne, keď súd prvého stupňa v tejto časti v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal

priebeh konania, stanoviská procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval správne právne predpisy, ktoré i správne aplikoval na prejednávanú vec a z ktorých vyvodil aj správne právne závery. Správne poukázal na výsluchy účastníkov konania, výsluchy svedkov, ale najmä znalecké dokazovanie, z ktorého mu vyplynul i jednoznačný záver o tom, že odporca nesie plnú zodpovednosť za poškodenie zdravia navrhovateľa v 1. rade.

Zo súdnej praxe zodpovednosť zdravotníckeho zariadenia za škodu spôsobenú na zdraví pacienta, ktorá má pôvod v lekárskom zákroku, resp. v nesprávnom spôsobe jeho vykonania (zákrok non lege artis), je potrebné posudzovať pre jeho protiprávnu povahu v zmysle § 420 OZ o všeobecnej zodpovednosti za škodu. Predpokladom vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 OZ je úkon fyzickej osoby, pričom tento úkon je protiprávny. Úkon je protiprávny, ak došlo k porušeniu právnej povinnosti. Ide predovšetkým o porušenie všeobecne záväzných predpisov a iných noriem, ktoré mal škodca zachovávať pri vykonaní povinností vyplývajúcich zo zmlúv alebo z iných právnych úkonov, zanedbanie povinnosti predchádzať škodám, ktorá bola uložená buď konkrétne, alebo vyplýva z vykonávanej činnosti a postavenia škodcu, porušenie prevenčnej povinnosti podľa § 415 OZ, atď. V prípade porušenia zákona alebo zmluvnej povinnosti zákon ukladá všeobecnú prevenčnú povinnosť každého počínať si tak, aby svojim konaním nespôsobil škodu na zdraví, na majetku a na iných hodnotách a to bez ohľadu na to, či medzi poškodením a škodcom existuje právny vzťah alebo nie. Porušenie tejto povinnosti je zároveň porušením právnej povinnosti podľa § 420 ods. 1 OZ. V zmysle uplatnenia zodpovednosti podľa § 420 ods. 1 OZ musí byť protiprávne konanie preukázané poškodeným, rovnako ako vznik škody a príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi porušením právnej povinnosti ako príčinou vzniku škody a škodou a jej rozsahom a následkom týchto príčin. Protiprávny úkon nemusí byť jedinou príčinou vzniku škody, stačí, že je jednou z príčin, ktorá sa má podieľať na nepriaznivom následku, ktorým má byť odškodnený a to príčinou dôležitou, podstatnou a značnou. Rozhodujúce je, že nebyť tejto skutočnosti, by ku škode nedošlo, alebo naopak, či škodlivý následok by nastal aj bez tejto skutočnosti. Občiansko-právna zodpovednosť je založená na princípe zodpovednosti za predpokladané (prezumované) nedbanlivostné zavinenie, pričom dôkazné bremeno o tom, že škoda nevznikla zavineným konaním spočíva na škodcovi, ktorý sa môže zodpovednosti zbaviť preukázaním toho, že škodu nezavinil. Napriek snahám o objektívne hodnotenie zavinenia nemožno odhliadnuť od postavenia určitej osoby v spoločnosti, ak má byť posúdená zodpovednosť za škodu konkrétneho lekára. Musí súd vždy skúmať, či dotyčná osoba posúdila za daných podmienok následky svojho konania a konala tak, ako to možno očakávať od každého rozumne chovajúceho sa lekára. Pri skúmaní možnosti odvracať škodu spôsobenú inému na zdraví bude preto platiť náročnejšia miera zodpovednosti voči lekárovi ako odborníkovi, ako občanovi - neodborníkovi.

Z vykonaného dokazovania, avšak najmä zo záverov znaleckého posudku doc. I.. D. S., C.., ustanoveného v konaní, bolo nesporne preukázané, že k nezvratnému poškodeniu zdravia navrhovateľa v 1. rade došlo pri operácii dňa 04. 09. 2007, vykonávanej pracovníkmi odporcu. U navrhovateľa v 1. rade vznikli jednoznačne komplikácie následkom nedostatku kyslíka v mozgových bunkách v čase po kardiopulmonálnej resuscitácii (ďalej KPR). Samotná cca dvojminútová KPR nemohla viesť k trvalému a prakticky nezvratnému poškodeniu mozgu. Tento proces pokračoval aj po obnovení spontánneho krvného obehu v čase po 9:40. Neboli prijaté opatrenia na zastavenie poškodenia alebo zmiernenia následkov poškodenia mozgových buniek. Navrhovateľ v 1. rade mal po skončení operačného výkonu ostať na prístrojovom umelom dýchaní na kyslíku, mal dostať lieky na utlmenie činnosti mozgových buniek, lieky na podporu látkovej premeny v mozgu a kompletnú poresuscitačnú starostlivosť podľa medzinárodných odporúčaní na resuscitačnom lôžku na pracovisku anestéziológie a intenzívnej medicíny. Komplikácie boli zistené včas, avšak následné opatrenia neboli prijaté včas, ale až s odstupom 4 hodín. Znalec vo svojom posudku konštatoval, že príčinná súvislosť existovala medzi komplikáciou pri anestézii a jej značným oneskoreným riešením a zhoršením zdravotného stavu navrhovateľa v 1. rade. Poškodenie mozgu so vznikom bdelej kómy je priamym dôsledkom nedostatku kyslíka v mozgu, ktorý začal počas anestézie pri zastavení krvného obehu v čase od 9:35 až 9:37 hod., ale evidentne pokračoval aj po skončení anestézii na pooperačnej izbe. Znalec konštatoval zo strany zamestnanca odporcu porušenie povinnosti vykonať všetky dostupné diagnostické a liečebné opatrenia na zmiernenie následkov zastavenia krvného obehu počas anestézie k operácii nosovej priehradky. Znalec ďalej konštatoval, že podľa dokumentácie bolo spomalenie činnosti a neskôr zastavenie srdca pravdepodobne spôsobené reflexným oblúkom z operačného poľa. Týmto vplyvom sa nie vždy dá úplne zabrániť, ale aj bez prístrojového sledovania je možné na základe merania pulzov srdca na

zápästí prsta a meraním tlaku krvi manžetou tlakomeru zistiť nedostatok kyslíka v krvi skôr, ako sa začne prejavovať modrým sfarbením slizníc. Prejaví sa zrýchlením srdcovej činnosti a zvýšením tlaku krvi. Takáto reakcia ukazuje na nedostatočné znecitlivenie alebo na nedostatok kyslíka. Nesprávny postup nebol v nedostatočne rýchlej výmene údajne pokazených prístrojov, ale v ponechaní pacienta po resuscitácii bez riadeného prístrojového dýchania, bez ochrannej liečby pre mozgové bunky a hlavne v tom, že nebol okamžite po skončení anestézie preložený na patričné oddelenie, t. j. KAIM.

Z uvedenými závermi znaleckého posudku korešponduje i listinný dôkaz - znalecký posudok č. 4/2008, vypracovaný prof. I.. Z. R., C.. a prof. I.. Q. T., C.., ktorý posudok znalci podali pre účely trestného konania. Podporne i z uvedeného listinného dôkazu vyplynulo, že diagnostiku a liečbu v rozhodujúcom období po vzniku komplikácie s následným poškodením funkcie mozgu u navrhovateľa v 1. rade nemožno považovať za štandardnú, odrážajúcu vysoký stupeň klinickej istoty, teda za postup kvalifikovaný ako „lege artis“. Znalci jednoznačne konštatovali, že poškodenie mozgu navrhovateľa v 1. rade bolo spôsobené nedostatočným prísunom okysličenej krvi do mozgu poškodeného, čoho príčinou bola náhle vzniknutá nedostatočnosť činnosti srdcovo-cievneho a dýchacieho aparátu v priebehu inkriminovanej operácie nosovej priehradky. Pokiaľ lekár-anestéziológ navrhovateľa v 1. rade po skončení operácie (napriek zástave činnosti srdca počas operácie) previezol na tzv. zobúdzaciu izbu ako pacienta bez akejkoľvek komplikácie, kde po dlhú dobu (cca 4 hodiny) bol ponechaný na spontánnom dýchaní bez akýchkoľvek vyšetrení a z nich vyplývajúcich potrebných liečebných opatrení, považovali znalci konanie takéhoto lekára ako neadekvátne, nesprávne, rozporujúce štandardné postupy „lege artis“. Znalci záverom konštatovali, že zdravotná starostlivosť počas inkriminovanej operácie, pri ktorej došlo k zastaveniu činnosti srdca u pacienta D. H., mu nebola poskytnutá v súlade s § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti. K poškodeniu mozgu s vysoko nezvratnými škodami u navrhovateľa v 1. rade je v príčinnej súvislosti so zisteným konaním vo veci zainteresovaných zdravotníckych pracovníkov dňa 04. 09. 2007 v období od 9:38 do 13:50 hod. Z protokolu č. 888/2007 o vykonanom dohľade Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a zo zápisnice o prerokovaní námietok dohliadaného subjektu zo dňa 10. 12. 2007 nesporne vyplynulo, že zdravotná starostlivosť poskytnutá navrhovateľovi v 1. rade dňa 04. 09. 2007 v dobe od 10:05 do 14:00 hod. nebola správna, nebola v súlade s ust. § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z. z. v platnom znení, keď pacient mal byť ihneď po ukončení operácie ešte v celkovej anestézii a na umelej ventilácii prevezený na KAIM, kde by boli vykonané základné laboratórne vyšetrenia, vrátane ABR a CT a až po zhodnotení získaných výsledkov sa malo začať s prebúdzaním a spontánnym dýchaním. Ponechanie navrhovateľa v 1. rade na prebúdzacej izbe, spontánne dýchajúceho, bez známok zlepšujúceho sa stavu vedomia, bez akýchkoľvek laboratórnych vyšetrení a bez konzultácie s vedúcim pracoviska, nemožno považovať za správny postup.

Poukazujúc na vyššie uvedené, ale aj na dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, odvolací súd dospel k rovnakému právnemu záveru ako súd prvého stupňa, že zodpovednosť odporcu za poškodenie zdravia navrhovateľa je jednoznačne daná v zmysle § 420 OZ, keď konanie lekára-anestéziológa (zamestnanca odporcu) bolo jednoznačne kvalifikované ako nesprávne a rozporujúce štandardným postupom „lege artis“. V konaní bolo nad všetky pochybnosti znaleckým dokazovaním, ako aj podporne listinným dôkazom z iného konania, ako aj správou pre Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, jednoznačne stanovená i príčinná súvislosť so zisteným nezvratným poškodením zdravia navrhovateľa v 1. rade, ako aj konaním lekára-anestéziológa pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti navrhovateľovi v 1. rade dňa 04. 09. 2007 pri operačnom zákroku.

Pri vyporiadaní sa s dôvodmi odvolania odporcu odvolací súd bol v zmysle § 212 ods. 1 OSP viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania. Rozsah preskúmavacieho konania odvolacieho súdu je tak určená rozsahom odvolania, ktorým sa rozumejú napadnuté výroky rozhodnutia súdu prvého stupňa a dôvodmi odvolania, ktorými sú námietky proti odôvodneniu napadnutého rozhodnutia v súlade s § 205 a § 205a.

Napriek rozsiahlemu odvolaniu (40 strán) odvolací súd má za to, že nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, príp. dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu, uvádzaných v danom prípade odporcom. Aj podľa uznesenia Ústavného súdu SR zo dňa

3. júla 2003, sp. zn. IV.ÚS 115/2003 v odôvodnení rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale i odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Pokiaľ odporca vo svojom odvolaní namietal nevykonanie navrhnutého dôkazu a to výsluch I.. Y., ktorý vykonával operačný zákrok ako anestéziológ a nevypočutie I.. Y. K., primárky KAIM, túto námietku nepovažoval odvolací súd za dôvodnú. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv odporcu nie je teda ani postupom, ktorým by mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, lebo rozhodnutie o tom, ktoré dôkazy súd vykoná, budú vykonané, patrí výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 OSP). Súd prvého stupňa svoj myšlienkový postup, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy (svedok I.. Y. a I.. K.) vo svojom rozhodnutí riadne zdôvodnil. Jeho záver o tom, že výpoveď svedka I.. Y., ktorý bol v trestnom konaní právoplatne odsúdený pre prečin ublíženia na zdraví navrhovateľa v 1. rade, by nijako nezvrátila výsledky vykonaného dokazovania, a najmä znaleckého dokazovania vo veci, je správny, a rovnako je správne i odôvodnenie tej časti, kde uviedol dôvody, pre ktoré nevykonal výsluch I.. Y. K., keď z pripojeného trestného spisu vyplynulo, že táto nebola pri operácii a o veci sa dozvedela až od I.. Y. asi o 13:30 hod., kedy jej mal oznámiť, že má pacienta po anestézii, ktorý sa nepreberá. Pokiaľ odporca vo svojom odvolaní ďalej namietal viazanosť súdu trestným rozsudkom, keď mal za to, že trestné konanie bolo právoplatne skončené iba trestným rozkazom, t. j. rozhodnutím bez odôvodnenia a vzhľadom na to, že obvinený anestéziológ I.. Y. v trestnom konaní nevypovedal a súd prvého stupňa sa v civilnom konaní mal o to viac zaoberať skutkovými a právnymi okolnosťami poškodenia zdravia navrhovateľa v 1. rade, ktoré neboli objasnené v trestnom konaní, ani v tejto časti odvolací súd nepovažuje tieto námietky odporcu za dôvodné. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 135 ods. 1 OSP, v zmysle ktorého je súd viazaný rozhodnutím príslušného orgánu o tom, že bol spáchaný v danej veci trestný čin. V občianskom súdnom konaní je súd viazaný nielen rozhodnutím súdu v trestnom konaní o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, ale aj právnou kvalifikáciou skutku a tým aj formou zavinenia predpokladaného Trestným zákonom (R 35/1993). Rozhodnutie o tom, že bol spáchaný trestný čin, neznamená len konštatovanie zavineného protiprávneho konania určitého páchateľa, ale i záver o narušení chránených spoločenských vzťahov a o vzniku určitej ujmy, ktorá sa v prípade trestného činu v danej veci prejavila ako škoda na zdraví a nemajetková ujma, ako i záver o existencii príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a zmienenou ujmou (R 22/1979).

Pokiaľ by sa odvolací súd stotožnil s argumentáciou odporcu ohľadne viazanosti súdu trestným rozkazom (článok 4 odvolania), v takom prípade by odvolací súd sa dopustil nerešpektovania záverov právoplatného trestného rozkazu OS Nitra zo dňa 09. 10. 2009, č. k. 33T/157/2009-776, čo je v rozpore s princípom právnej istoty, čo aj Ústavný súd SR opakovane vyslovil v rámci svojej judikatúry (II.ÚS 234/2003, IV.ÚS 92/09). Ústavne súladný výklad ust. § 135 OSP vyžaduje, aby súdy zúčastnené na rozhodovaní o predmetnej veci boli viazané odsudzujúcim rozsudkom (v danom prípade trestným rozkazom) vo vzťahu ku všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia odsúdeného a boli zistené v trestnom konaní, to platí aj o zistení vzniku škody u navrhovateľov v dôsledku protiprávneho konania odsúdeného.

Rozsah viazanosti všeobecného súdu rozsudkom vydaným v trestnom konaní pri rozhodovaní v občianskom súdnom konaní v prípadoch, v ktorých sa zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu zhodujú s okolnosťami relevantnými, resp. podstatnými pre rozhodnutie v občiansko-právnom konaní nemožno obmedziť len na závery o protiprávnom konaní, t. j. so spáchaním trestného činu a o tom, kto ho spáchal (Nález Ústavného súdu SR I.ÚS 269/2011-55).

V danej veci skutková podstata trestného činu, vymedzená v uvedenom trestnom rozkaze sa zhoduje s okolnosťami relevantnými a podstatnými pre rozhodnutie v občianskom súdnom konaní, teda v danej veci týkajúcej sa náhrady škody a nemajetkovej ujmy. S poukazom na uvedené preto súd prvého stupňa správne poukázal na ust. § 135 ods. 1 OSP, ktorým bol viazaný a vychádzal z toho, že zodpovednosť odporcu za poškodenie zdravia navrhovateľa bola daná už rozhodnutím súdu v trestnom konaní, bez ohľadu na to, že obvinený v konaní nevypovedal, keď využil svoje zákonné právo nevypovedať. V tejto súvislosti sú nedôvodné námietky odporcu uvedené v čl. 6 odvolania o údajnom nesprávnom právnom posúdení a neúplne zistenom skutkovom stave ohľadne protiprávnosti, resp. porušenia povinnosti odporcu.

Za nedôvodné považoval odvolací súd i námietky odporcu ohľadne správnosti podaného znaleckého posudku znalcom doc. I.. S.. Súd prvého stupňa správne postupoval, keď ustanovil do konania znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia z odvetvia anestéziológia a resuscitácia. Ustanovený znalec doc. I.. D. S., C.. zodpovedal na všetky otázky súdu, závery svojho znaleckého posudku obhájil i pred súdom prvého stupňa, ktorý ho k podanému znaleckému posudku, ale i k námietkam produkovaným odporcom, vypočul. Logické závery znaleckého posudku sú v súlade s ostatnými vykonanými dôkazmi, najmä závermi Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ako aj s listinným dôkazom a to znaleckým posudkom, vypracovaným pre účely trestného konania prof. I.. Z. R., C.. a prof. I.. Q. T., C.. Pokiaľ znalec vo svojom znaleckom posudku necitoval odporúčania Európskej resuscitačnej rady, táto skutočnosť nemohla spochybniť odbornosť podaného znaleckého posudku a ktorého závery sú v jednoznačnom súlade s ostatnými vykonanými dôkazmi v konaní.

Súd prvého stupňa pri rozhodovaní o bolestnom vychádzal správne zo znaleckého posudku doc. I.. S., ktorý skontroloval správnosť lekárskeho posudku, podaného ošetrujúcou lekárkou navrhovateľa v 1. rade a určil výšku bodov za bolesť u navrhovateľa v 1. rade na 1.440 bodov, čo pri hodnote jedného bodu predstavuje sumu 17.942,49 eura (1.440 x 12,46 eura). Výška bodov, ktorú určil znalec, nebola namietaná ani zo strany účastníkov konania. Rovnako súd prvého stupňa pri rozhodovaní o nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia vychádzal zo znaleckého posudku, vypracovaného doc. I.. S., ktorý obodoval sťaženie spoločenského uplatnenia na 9.720 bodov, čo pri hodnote bodu 12,46 eura predstavuje sťaženie spoločenského uplatnenia sumou 121.111,20 eura. Vzhľadom na to, že v danom prípade išlo nesporne o prípad hodný osobitného zreteľa, odôvodňujúci na daný skutkový stav aplikáciu ust. § 5 ods. 5 zák. č. 427/2004 Z. z., súd prvého stupňa zvýšil náhradu na sťaženie spoločenského uplatnenia o 50% a to vzhľadom na trvalé následky zranenia a na skutočnosť, že navrhovateľ v 1. rade je invalidný, imobilný, má poškodený mozog a je v stave bdelej kómy. Po 50%-nom zvýšení znalcom stanoveného bodového ohodnotenia tak predstavuje nárok z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia navrhovateľa v 1. rade sumu 181.666,80 eura.

Keďže odvolací súd je podľa § 212 ods. 1 OSP viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania a odporca vo svojom odvolaní namietal základ nároku - teda, že odporca neporušil žiadnu svoju povinnosť, a teda nezodpovedá za škodu a ujmu navrhovateľov, avšak nenapádal správnosť bodového ohodnotenia a výšku priznaných nárokov z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, odvolací súd po tom, čo dospel k jednoznačnému záveru o zodpovednosti odporcu, výšku týchto priznaných nárokov nepreskúmaval.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 OSP i v ďalších výrokoch (výrok V. a VI.), ktorými rozhodoval o priznaní nemajetkovej ujmy za porušenie práva na zdravie navrhovateľa v 1. rade a o nemajetkovej ujme za porušenie práva navrhovateľov v 2., 3., 4. a 5. rade na súkromie, a po zopakovaní dokazovania podľa § 213 ods. 3 OSP na odvolacom pojednávaní dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v časti priznania nemajetkovej ujmy navrhovateľovi v 1. rade do sumy 100.000 eur ako nemajetkovej ujmy za porušenie jeho práva na zdravie je potrebné ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdiť a vo zvyšnej časti (nad sumu 100.000 eur do 200.000 eur) zmeniť a návrh zamietnuť a v časti priznania nemajetkovej ujmy za porušenie práva navrhovateľov v 2., 3., 4. a 5. rade je potrebné rozsudok súdu prvého stupňa (VI.) ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdiť.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia svojho mena a prejavov osobnej slobody.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Ako základné hodnoty osobnosti každej fyzickej osoby uvádza Občiansky zákonník v §-e 11 výslovne život, zdravie a tým i telo (čl. 2 ods. 1 Ústavy SR, čl. 6. ods. 1 Listiny základných ľudských práv a slobôd, čl. 2 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd), označované ako práva na telesnú integritu a jej nedotknuteľnosti. Telo človeka tvorí integrálnu súčasť jeho osobnosti ako právneho subjektu. Osobnosť každej fyzickej osoby je teda vytváraná jednotou jej zložky morálnej a telesnej. Ak má preto občianske právo v rámci všeobecného osobnostného práva chrániť osobnosť fyzickej osoby v plnom rozsahu, musí sa táto právna ochrana nutne vzťahovať nielen na sféru morálnu, ale aj na sféru telesnú. Preto je právo na telesnú integritu uznávané za jednu z najvýznamnejších čiastkových práv, ktoré tvoria súčasť občiansko-právnej ochrany osobnosti ako celku. To platí aj na právnu úpravu, ktorá podľa ust. § 11 OZ právo na život a zdravie výslovne prehlasuje za súčasť širšieho práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Z toho potom vyplýva i právo na telesnú integritu (život a zdravie) ako súčasť jednotného všeobecného osobnostného práva (§ 11 OZ), ktoré je svojou povahou subjektívnym občianskym právom so všetkými uvedenými pojmovými znakmi. Prostriedky občiansko-právnej ochrany (§ 13 a nasl. OZ) pre fyzické osoby prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére.

Je nesporné, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 a 3 OZ a nároky na náhradu škody za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 44 OZ sú samostatné právne prostriedky ochrany fyzickej osoby. Občiansky zákonník v ust. § 420 ods. 1, 2 a § 444 OZ upravuje podmienky pre priznanie a odškodnenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Na druhej strane v ust. § 13 a nasl. OZ sú vymedzené zákonné podmienky na priznanie práva na náhradu nemajetkovej ujmy, či už vo forme morálneho zadosťučinenia alebo vo forme finančného zadosťučinenia. Podľa ustálenej judikatúry (uznesenie Vrchného súdu v Prahe zo dňa 31. 03. 1993, sp. zn. 5Co/18/93) súd pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy musí mať preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ a to najmä z hľadiska intenzity trvania rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých na postavení navrhovateľov v rodine a v spoločnosti, resp. okolnosti, ktoré majú nepriaznivé následky na zdraví navrhovateľa v 1. rade. Finančné zadosťučinenie za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti je možné priznať, ak nebude postačujúce morálne zadosťučinenie a ak došlo k zníženiu dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere. O zníženie dôstojnosti fyzickej osoby, či jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere ide vtedy, pokiaľ ujmu vzniknutú v osobnostnej sfére fyzická osoba, vzhľadom k povahe, intenzite, trvaniu, rozsahu a šírke okruhu pôsobenia nepriaznivého následku, pociťuje a prežíva ako závažnú. Základnými predpokladmi pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle ust. § 13 ods. 2 a 3 OZ je teda protiprávny zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v značnej miere a príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom do osobnostnej sféry a znížením najmä dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti. Súd pri úvahe o primeranosti požadovanej satisfakcie musí predovšetkým vychádzať z celkovej povahy, ale i z jednotlivých okolností konkrétneho prípadu (musí prihliadnuť k intenzite, povahe, spôsobu neoprávneného zásahu, charakteru a rozsahu zasiahnutej hodnoty osobnosti, trvaniu nemajetkovej ujmy a pod.). Platná právna úprava neustanovuje rozsah (výšku) peňažného zadosťučinenia. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určuje súd, pričom výška peňažného zadosťučinenia musí byť primeraná, avšak je predmetom voľnej úvahy súdu. Ako už bolo uvedené vyššie, súd pri svojom rozhodovaní musí vychádzať iba z dvoch kritérií - a to závažnosti vzniknutej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím je závažnejšia táto ujma, čo do svojho rozsahu trvania dôsledkov a pod., tým vyššia bude aj jej náhrada v peniazoch a z okolností, ku ktorým došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Súd preto musí v každom prípade vychádzať z dostatočne zisteného skutkového stavu, pretože len tak je možné docieliť satisfakčnú funkciu priznanej náhrady nemateriálnej ujmy v peniazoch, ktorou sa sleduje primerané a zodpovedajúce vyváženie a zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Je možné s poukazom na uvedené zhrnúť, že je faktom, že okrem vyššie uvedených všeobecných kritérií pre stanovenie

náhrady za vzniknutú nemajetkovú ujmu neexistujú žiadne kritériá exaktné, žiadne metodiky výpočtu, ani žiadne bodové ohodnotenie, na základe ktorých by sa výška náhrady nemajetkovej ujmy stanovovala. Stanovenie výšky náhrady je teda zo zákona na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave ohľadne zákonom predvídateľných kritérií, to znamená, ohľadne závažnosti vzniknutej ujmy a s ohľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť i otázku samotného účelu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá v rámci primeraného zadosťučinenia konania o ochranu osobnosti sleduje predovšetkým funkciu satisfakčnú, pretože rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je možné exaktne kvantifikovať a vyčísliť, nemajetková ujma, ktorá vznikla porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani odškodniť nedá. Je možné za ňu „len poskytnúť zadosťučinenie“ (satisfakciu). V neposlednom rade i rozhodovacia činnosť súdov by o otázkach nemajetkovej ujmy mala pôsobiť preventívno-sankčne a mala sa tak stať nástrojom špeciálnej a generálnej prevencie, čo by vyžadovalo, aby sa rozhodovalo o sankcii s dostatočnou dôraznosťou a primeranosťou i z tohto pohľadu.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného je možné zhrnúť, že pokiaľ je zodpovednosť za zásah do osobnostných práv zodpovednosťou objektívneho charakteru (zodpovednosť daná bez ohľadu na zavinenie), je práve otázka miery zavinenia pôvodcu zásahu pre stanovenie výšky relutárnej satisfakcie podľa § 13 ods. 3 OZ zásadným spôsobom spoluurčujúca. Pri hodnotení zavinenia je preto potrebné hrubú nedbanlivosť alebo dokonca sériu takýchto hrubých nedbanlivostí pôvodcu neoprávneného zásahu hodnotiť podstatne prísnejšie a takýto zásah by sa mal prejaviť i vo výške stanovenej relutárnej satisfakcie. Inak povedané, podľa názoru súdu, potreba finančnej satisfakcie by mala narastať v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššia miera zavinenia je vždy neoprávnenosťou zásahu do osobnostných práv zosilnená.

Pri rozhodovaní o nároku navrhovateľa v I. rade o priznanie nemajetkovej ujmy pre zásah do jeho práva na ochranu zdravia zo strany odporcu odvolací súd vychádzal z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa, ako aj zo zopakovaného dokazovania na odvolacom pojednávaní. Nesporne bolo v konaní preukázané, že navrhovateľ v 1. rade v čase vzniku ujmy mal 16 rokov, navštevoval 8-ročné gymnázium v Nitre, kde dosahoval dobré študijné výsledky, naplno prežíval svoj život, keď bolo preukázané, že okrem študijných povinností mal veľa aj mimoškolských záujmov, rád plával, dobre lyžoval, hral volejbal, pekne maľoval, mal nadanie na cudzie jazyky, venoval sa hre na gitare a voltížnemu jazdeniu. Niet pochybnosti o tom, že navrhovateľ v I. rade okrem každodenných školských povinnosti naplno rozvíjal všetky svoje danosti, schopnosti, ako aj talent učením sa cudzích jazykov. Je veľmi pravdepodobné, že nebyť zásahu do jeho zdravia, by D. bol realizoval svoje rozhodnutie stať sa právnikom, prípadne by sa uplatnil v inom zaujímavom a náročnom povolaní. Pri zdanlivo jednoduchej operácii nosovej priehradky, ktorej sa navrhovateľ v 1. rade podrobil dňa 04. 09. 2007 u odporcu, došlo u navrhovateľa v 1. rade protiprávnym konaním odporcu k nezvratnému poškodeniu jeho zdravia. Od 04. 09. 2007 je v bezvedomí, nachádza sa v stave bdelej kómy a nie je možné s ním nadviazať žiaden kontakt. Bdelá kóma je stav trvalý, v dôsledku ktorého je navrhovateľ v 1. rade plne odkázaný na pomoc zdravotníkov, nemocničného personálu, ale predovšetkým na doživotnú starostlivosť svojich rodičov a súrodencov. Nevykazuje žiadne známky vedomia, neuvedomuje si sám seba. Nevníma svoje okolie, nereaguje na zrakové, sluchové, dotykové a bolestivé podnety. Stav, v akom sa navrhovateľ v 1. rade nachádza sa nazýva apalický syndróm, ktorý názov sa používa pre vegetatívny stav a nazýva sa permanentný vegetatívny stav. Permanentný vegetatívny stav sa označuje u ľudí, u ktorých uzdravenie sa považuje za veľmi nepravdepodobné, až nemožné. Zo záverov všetkých znaleckých posudkov vyplynul nezvratný záver, že poškodenie zdravia navrhovateľa v I. rade je trvalého charakteru a podľa súčasných poznatkov tento stav nie je možné zmeniť. Zdravotný stav navrhovateľa v I. rade je tak fatálne poškodený, že mu neumožňuje samostatné fungovanie v bežnom živote, neumožňuje mu uvedomovať si vzťahy s rodičmi a súrodencami, na ktorých je úplne odkázaný. Poškodenie zdravia navrhovateľa v I. rade je tak fatálne, že uňho možno hovoriť o tzv. sociálnej smrti, kedy nemá žiadne možnosti uplatnenia sa.

Odvolací súd, okrem závažnosti ujmy pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy za poškodenie zdravia navrhovateľa v I. rade, prihliadol predovšetkým na závažné okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti - zdravia navrhovateľa v I. rade došlo. Z výsledkov vykonaného dokazovania bolo nesporné, že 04. 09. 2007 sa navrhovateľ v I. rade podrobil v zdravotníckom zariadení odporcu operácie - deformácie nosovej priehradky. Operácia sa vykonávala v celkovej anestézii pri monitorovaní

vitálnych funkcií. Po 45 minútach po začatí operácie vznikol výpadok - porucha monitoru a pulz navrhovateľa v I. rade bol kontrolovaný ručne v potrebných intervaloch. Následne došlo k problémom s okysličovaním krvi kyslíkom a k spomaleniu srdcovej funkcie s následným zastavením srdca. Krátkodobá resuscitácia bola síce úspešná, ale navrhovateľ v I. rade sa niekoľko hodín po ukončení operačného výkonu neprebral z bezvedomia na pooperačnej izbe. Až následne po 4 hodinách od začatia operácie, približne o 14.00 hod. bol prevezený na lôžkovú časť KAIM Fakultnej nemocnice v Nitre a až potom boli realizované štandardné diagnostické a terapeutické postupy. Znaleckým dokazovaním bola jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi komplikáciou pri anestézii a jej jednoznačne oneskorením riešením a zhoršením zdravotného stavu navrhovateľa v I. rade. Ponechanie navrhovateľa v I. rade po kardiopulmonálnej resuscitácii na zobúdzanej izbe s odstránenou intubačnou kanylou, spontánne dýchajúceho v pokračujúcom bezvedomí, bez zisťovania laboratórnych vyšetrení k stanoveniu prípadnej trvajúcej alebo vyvíjajúcej sa hypoxickej poruchy okolo 4 hod. neumožnilo správne stanoviť diagnózu, určiť stupeň poškodenia a potvrdiť ho, kontrolovať a adekvátne liečiť. Povinnosťou anestéziológa bolo nesporne po kardiopulmonálnej resuscitácii preložiť navrhovateľa v I. rade na oddelenie Kliniky anestéziológie a intenzívnej medicíny, pretože tento stav bol prioritným dôvodom na prijatie. I.. Y., ktorý zabezpečoval anestéziu navrhovateľa v I. rade pri operácii bol povinný hlásiť nehodu počas anestézie primárovi oddelenia, ktorý by o komplikácii vedel, a mohol nariadiť preklad na zodpovedajúce oddelenie okamžite.

Odvolací súd sa môže iba stotožniť so záverom súdu prvého stupňa v tom smere, že v danom prípade išlo o neospravedlniteľnú lajdáckosť, ľahostajnosť a neodbornosť lekárov odporcu, najmä anestéziológa prítomného pri operácii, ktorý vedel nielen o poruche monitora, ale aj o komplikáciách u navrhovateľa, keď došlo dokonca k zástave srdca a nevyhnutnej resuscitácii a napriek tomu, že tieto skutočnosti boli zaznamenávané len provizórne (keďže došlo k výpadku poruchy monitora) a zároveň bolo všetko problematické (vyjadril sa tak znalec), neriešil takto skomplikovanú situáciu s oveľa väčšou vážnosťou a razantnosťou, neinformoval svojho priameho nadriadeného, ani o pomoc nepožiadal nikoho z personálu, prítomného na operačnej sále. Bezprostredne po kardiopulmonálnej resuscitácii a po ukončení operácie neboli vykonané potrebné laboratórne, prípadne klinické vyšetrenia, a napriek tomu navrhovateľa v 1. rade po takej komplikácii, aká vznikla počas operácie, previezli iba na „zobúdzaciu izbu“. Je skutočne nepochopiteľné, že napriek zástave srdca a k tomu ešte pridruženej poruche monitorovacích prístrojov, anestéziológ napriek tomu nevyhodnotil vážnosť celej situácie a nezabezpečil bezodkladný prevoz pacienta na lôžkovú časť KAIM FN Nitra, keď takýto stav je v zásade vždy prioritným dôvodom na prijatie. Napokon, absolútne nepochopiteľný je i postup anestéziológa, ale i pracovníkov odporcu na pooperačnej izbe, ktorá z hľadiska sledovania základných životných funkcií je priestorovo a prístrojovo vybavená tak, ako izba na ARO, čo vo svojej výpovedi potvrdil aj svedok I.. R. C..

Berúc do úvahy závažnosť okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do zdravia navrhovateľa v I. rade, ktoré sú zvýraznené predovšetkým hrubou nedbalosťou zdravotných pracovníkov odporcu, predovšetkým anestéziológa, ktorý hrubou a neospravedlniteľnou nedbanlivosťou a ľahkovážnosťou nezabezpečil opatrenia na zastavenie poškodzovania alebo zmiernenia následkov poškodenia mozgových buniek navrhovateľa v I. rade, neponechal ho na prístrojovom umelom dýchaní na kyslík, nenasadil mu lieky na utlmenie činnosti mozgových buniek, lieky na podporu látkovej premeny mozgu, na udržiavanie dostatočného tlaku krvi v cievach a kompletnú resuscitačnú starostlivosť je takýto postup neospravedlniteľný, preto, ak nemajetková ujma má v prvom rade sledovať funkciu satisfakčnú, spôsobená ujma na zdraví navrhovateľa v I. rade, ktorá je mimoriadne intenzívna a rozsiahla a súčasne nezvratná, ako aj na mimoriadne závažné okolnosti, za ktorých došlo k nemajetkovej ujme, sa musí bezpochyby prejaviť aj vo výške stanovenej prelutárnej satisfakcie (peňažnej náhrady).

Bez akýchkoľvek pochybností z vykonaného dokazovania nesporne vyplynulo, že postup odporcu pri operácii navrhovateľa v I. rade podľa jednoznačnej mienky znalcov bol v zásadnom rozpore s postupom „lege artis“, to znamená, v rozpore s postupmi, ktoré určujú štandardy medicínskych výkonov, medzi ktoré patrí i náležitý monitoring pacienta a to najmä vtedy, keď je pacient uvedený do celkovej anestézii a na jeho tele je vykonávaná chirurgická operácia.

Ustanovenie § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, ktoré určuje podmienky poskytnutia primeraného zadosťučinenia v peniazoch, nestanovuje ani minimálnu, ani maximálnu hranicu a výška takéhoto peňažného zadosťučinenia v peniazoch je ponechaná na úvahu súdu. Právna teória a súdna prax má za to, že pri vzniku nemajetkovej ujmy je možná len satisfakcia, resp. zadosťučinenie, ktoré len kompenzuje a zmierňuje vzniknutú nemajetkovú ujmu (R 55/1971) a nemožno preto hovoriť o náhrade nemajetkovej ujmy v tom istom zmysle ako pri materiálnej škode. Ide teda o ujmu, ktorá sa nijak nepremietne do majetkovej sféry poškodeného a ktorú v tomto dôsledku nie je možné presne vyjadriť v peniazoch.

Odvolací súd si uvedomuje za súčasnej právnej úpravy, ktorá ponecháva výšku nemajetkovej ujmy na úvahu súdu, obtiažnosť pri stanovení tohto nároku. Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvého stupňa, vychádzajúc z mimoriadne intenzívnej a súčasne nezvratnej ujmy na zdraví navrhovateľa v I. rade, ale aj zo závažnosti okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do zdravia navrhovateľa v I. rade, mal za to, že primeranou náhradou, ktorá by mohla poskytnúť navrhovateľovi v I. rade primerané zadosťučinenie a zmiernenie jeho ujmy na zdraví, je suma 100.000 eur. Odvolací súd si uvedomuje, že hodnota ľudského života a zdravia je nevyčísliteľná. Preto nie je možné ani vyčísliť nemajetkovú ujmu, ktorá vznikla na zdraví navrhovateľa v I. rade. Je možné iba poskytnúť mu určitú satisfakciu, resp. zadosťučinenie, ktoré iba sčasti dokáže zmierniť vzniknutú nemajetkovú ujmu, nedokáže ju však reparovať v celom rozsahu, pretože to je nemožné. Uvedené v zásade musí korešpondovať i s kritériami v rámci princípu proporcionality, i napriek tomu, že odvolací súd je si vedomý, že nárok z titulu práva na ochranu osobnosti nedoplňuje, ani nerozširuje náhradu škody v danom prípade priznanej navrhovateľovi v I. rade na bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia. Práve z dôvodu, že navrhovateľovi v 1. rade boli priznané nároky z titulu bolestného vo výške 17.942,40 eura a z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 181.666,80 eura, považoval odvolací súd nemajetkovú ujmu vo výške 100.000 eur za primeranú s prihliadnutím na nespochybniteľne mimoriadnu závažnosť ujmy na zdraví navrhovateľa v 1. rade, ako aj mimoriadne okolnosti tohto prípadu. Priznaná nemajetková ujma odvolacím súdom, ktorá je nižšia ako suma, ktorú priznal súd prvého stupňa, zohľadňuje aj tú skutočnosť, že navrhovateľ v 1. rade je v stave, v ktorom si neuvedomuje rozsah poškodenia svojho zdravia, a teda aj závažnosť zásahu do svojho práva na telesnú integritu a zdravia. Závažnosť tejto ujmy u navrhovateľa v 1. rade sa však podľa názoru odvolacieho súdu dotkla najviac práve navrhovateľov v 2. a 3. rade, teda rodičov, a to zásahom do ich práva na súkromie. Táto skutočnosť sa potom premietla i do výšky priznaných nárokov z titulu nemajetkovej ujmy u navrhovateľov v 2. až 3. rade.

Odporca napadol odvolaním rozhodnutie súdu prvého stupňa i v časti, v ktorej súd prvého stupňa priznal nemajetkovú ujmu za porušenie práva navrhovateľov v 2., 3. rade (rodičov navrhovateľa v I. rade) a v 4. a 5. rade (súrodencov navrhovateľa v I. rade) na súkromie. Odporca namietal s poukazom na § 13 Občianskeho zákonníka a komentár k uvedenému ustanoveniu tú skutočnosť, že navrhovatelia v 2. až 5. rade nepreukázali domnienku, že došlo k zníženiu ich dôstojnosti a vážnosti a nijakým spôsobom neodôvodnili výšku nimi požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy.

Súd prvého stupňa priznal navrhovateľom v 2. a 3. rade náhradu nemajetkovej ujmy za porušenie ich práva na súkromie vo výške po 90.000 eur každému a navrhovateľom v 4. a 5. rade nárok z titulu nemajetkovej ujmy za porušenie práva na súkromie po 10.000 eur. Odvolací súd považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti za vecne správne. Súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, vec správne právne posúdil, svoje rozhodnutie dostatočne, jasne a presvedčivo odôvodnil, zaoberal sa podrobne okolnosťami, za ktorých došlo k zásahu do práv navrhovateľov v 2. a ž 5. rade, poukázal na skutkové okolnosti a na to, v čom spočíval zásah. Dostatočne vysvetlil, ktoré zákonné ustanovenia na prípad aplikoval a zároveň dostatočným spôsobom objasnil, so zreteľom na ktoré okolnosti prípadu viažuce sa na intenzitu a dôsledok zásahu, priznal aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a to v rozsahu, v ktorom návrhu vyhovel.

Odvolací súd, využijúc ust. § 219 ods. 2 OSP sa v celom rozsahu v tejto napadnutej časti stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a vo svojich dôvodoch sa preto iba obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, pričom na doplnenie správnosti uvádza nasledovné:

Pre posúdenie uplatňovaného nároku navrhovateľov v 2. až 5. rade považuje odvolací súd potrebné bližšie objasniť otázku osobnostných práv fyzických osôb, keď špecifikum osobnostných práv spočíva v ich predmete, ktorým je priamo osobnosť človeka, fyzickej osoby v jej celosti. Ako základné hodnoty osobnosti fyzickej osoby uvádza Občiansky zákonník v § 11 výslovne život, zdravie, občiansku česť, ľudskú dôstojnosť, ako aj súkromie, meno a prejavy osobnej povahy.

Podľa ustanovenia článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromia a rodinného života, obydlia a korešpondencie. Právo na súkromie v rôznych poňatiach môže zahŕňať tak ochranu rodinného života, súkromie obydlia, ako aj ochranu cti, povesti človeka, či ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním údajov o osobe. Aj v ústavnej rovine je zakotvené v článku 16 Ústavy SR nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, ktorá je zaručená, pričom každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Súčasťou práva na súkromie je i právo na rodinný život. Je nesporné, že medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života. Porušením práva jednej osoby môže dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie aj tej druhej z týchto osôb tvoriacich rodinné spoločenstvo. Právo zásahu do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je tak závažná ujma blízkej osoby, ako to je v danom prípade, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takomto úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe; ide o najbližších príbuzných, či už rodičov, súrodencov, príp. manžela a deti.

V preskúmavanej veci je nesporné, že konaním odporcu došlo k zásahu do súkromia osobností navrhovateľov v 2. a 3. rade (rodičov navrhovateľa v 1. rade), keď protiprávnym konaním ich milovaný syn D. bol vážne poškodený na svojom zdraví tak, že sa nachádza v bdelej kóme, ide u neho o tzv. sociálnu smrť, pričom poškodenie zdravia navrhovateľa v 1. rade je trvalého charakteru, ktorý podľa súčasných poznatkov medicíny nie je možné zmeniť. C. navrhovateľov v 2. a 3. rade táto ujma spôsobila nepredstaviteľný pocit stresu, šoku, smútku, pocit frustrácie a straty zo spoločenstva s milovanou osobou. Táto strata je o to horšia, že nemenný fatálny zdravotný stav ich syna musia vnímať denno-denne, bolesť v srdci, ktorú vnímajú, nikdy nepominie a nikdy sa jej nezbavia, pričom tieto svoje pocity sama prezentovala navrhovateľka v 2. rade tak pred súdom prvého stupňa, ako aj pred odvolacím súdom. Navrhovateľka v 2. rade ako matka si musela vytvoriť určitú bariéru a stenu pred touto bolesťou, pretože táto bolesť sa iných ľudí nedotýka. Navrhovateľ v 3. rade uviedol, že si je vedomý prognózy zdravotného stavu D., ktorá je katastrofálna, avšak ako otec a človek musí veriť po celý život. Popísaná ujma rodičov navrhovateľa v 1. rade je podporená i závermi znaleckého posudku doc. I.. D. S., C.., ktorý vo svojom znaleckom posudku skonštatoval, že zdravotný stav navrhovateľa v 1. rade mu neumožňuje samostatné fungovanie v bežnom živote a je úplne odkázaný na starostlivosť inej osoby. Táto starostlivosť je prakticky nutná na profesionálnej úrovni, v rámci ktorej sú potrebné opatrenia proti preležaninám, nevyhnutné sú špeciálne cvičenia, špeciálna strava, odsávanie z tracheotomickej kanyly. Napriek beznádejným vyhliadkam znalec odporúča slovnú komunikáciu so D., ako keby bol schopný rozumieť, čo tiež tvorí špeciálne zaťaženie najmä pre najbližších príbuzných. Znalec zdôraznil až multidisciplinárnu starostlivosť o D., ktorá si vyžaduje celý tým, teda zapojenie celej rodiny. Všetky tieto odporúčania znalca navrhovatelia v 2. a 3. rade aj v skutočnosti realizujú. Napriek tomu, že sú si vedomí prognózy zdravotného stavu D. do budúcna, ktorá nie je optimistická, vzdelávajú sa, absolvujú rôzne školenia, aby vedeli zabezpečiť starostlivosť o svojho syna v čase, keď ho majú v domácej starostlivosti. Snažia sa urobiť pre neho maximum, napriek všetkému, dávajú ho do bazéna, cvičia s ním, zriadili mu telocvičňu, hydraulickú vaňu, zmenili celý spôsob života fungovania ich rodiny len preto, aby vedeli so D. žiť a naďalej vytvárať podmienky primerané jeho zdravotnému stavu. Celé toto ich úsilie malo na rodinu i značný finančný dopad. Museli sa naučiť znášať aj frustráciu toho, že slovenská spoločnosť ešte nedokáže akceptovať poškodenia, ktoré utrpel ich syn. Od piatku do utorka každého týždňa, kedy si D. privezú zo sanatória z Viedne domov, mu zabezpečujú prakticky 24-hodinovú starostlivosť. Navrhovateľ v 3. rade uviedol, že 6 rokov veril, že to bude dobré, avšak reálne vidí, aký je stav, preto jeho ujma tkvie v neskutočnej bolesti a táto bolesť sa stupňuje. Napriek tomu, že otec D. pracuje v Rakúsku, snaží sa každý deň prísť za D. do sanatória, kedy od 8. do 10. hod. ráno s ním vykonáva hygienu, cvičí s ním a urobí všetko, čo treba. Ujma, ktorú utrpeli navrhovatelia v 2. a 3. rade sa odzrkadlila i v ich rodinnom a manželskom živote. Navrhovatelia v 2. a 3. rade sami uviedli pred súdom, že spočiatku to nebolo také zlé, pretože u nich stále existovala nádej, že všetko bude lepšie, avšak po 6 rokoch nemenného stavu

D. v rodine rastie nervozita, hádky, pribúdajú finančné problémy a obaja cítia, že to nezvládajú, nielen ako rodičia, ale už ani ako manželia. Napriek uvedomeniu si, že nemôžu žiť len okolo D. a musia začať žiť aj oni ako manželia, či rodina, chcú mať doma D., pretože nevedia, čo všetko D. vníma. Veria však, že vie, že sú pri ňom.

Navrhovatelia v 4. a 5. rade sú súrodencami navrhovateľa v 1. rade a svoj nárok rovnako odôvodňovali konaním odporcu, ktorý spôsobil zásah do ich práva na súkromie. Nesporne bolo v konaní preukázané, že vzťahy medzi súrodencami a navrhovateľom v 1. rade boli veľmi dobré, spoločne s navrhovateľmi v 2. a 3. rade (rodičmi) vytvárali šťastnú a harmonickú rodinu. Toto bezproblémové harmonické rodinné spolužitie narušilo práve protiprávne konanie odporcu, ktorý prevrátil tak povediac život celej rodiny naruby. Navrhovatelia v 4. a 5. rade prvé roky chodili za D. do Rakúska, neskôr chodili už len rodičia na víkendy a oni trávili čas, ktorý mali tráviť s rodičmi a so súrodencom, u svojich priateľov. Odlúčení boli i vtedy, keď rodičia chodili kvôli D. na rôzne školenia a kurzy. Uvedomujú si, že rodičia sa viac-menej starajú iba o D., uznávajú, že on potrebuje pomoc viac ako oni, ktorí sú zdraví, avšak na druhej strane sú tiež deťmi navrhovateľov v 2. a 3. rade, potrebujú ich rovnako, ako ich potrebuje D.. Navrhovateľka v 4. rade uviedla, že jej navrhovatelia v 2. a 3. rade chýbajú ako otec a mama. Celá táto situácia sa podpísala aj pod súčasné rodinné vzťahy, ktoré v rodine v súčasnosti pretrvávajú. V rodine sa prejavuje vyčerpanosť a unavenosť z toho všetkého, najmä z dôvodu, že napriek očakávaniam, že stav D. sa zlepší, stále sa nič nedeje. Navrhovateľka v 4. rade uviedla, že sa snaží matke pomáhať so D., nemôže ju nechať samu, na druhej strane jej to bráni, aby si žila svoj život a šla sa čo i len zabaviť, avšak uvedomuje si, že aj ona má svoj život. Navrhovateľ v 5. rade uviedol, že po tom všetkom, čo sa bratovi D. stalo, zostal stratený, nevedel, čo a ako ďalej. Všetky okolnosti však časom zostali veľmi ťažké a vyčerpávajúce, bol tu i tlak verejnosti, čo malo za následok nedorozumenia v rodine, konflikty a hádky. Napriek tomu, že sa snaží pomáhať rodičom, keď je doma, snaží sa nájsť si chvíľu i pre seba. Napriek tomu, že študuje a je vyčerpaný zo školy, snaží sa pomôcť a vyhovieť aj rodičom. Nevyhnutnosť zapojenia sa do denno-dennej takmer 24-hodinovej starostlivosti o D. celej rodiny je nesporné i so záverov znaleckého posudku doc. I.. S., C.., pričom táto starostlivosť musí byť multidisciplinárna, ktorá očakáva uspokojenie základných bio-psycho-sociálnych potrieb s veľmi dôležitým aspektom a to zapojením celej rodiny. I odporúčaná slovná komunikácia s navrhovateľom v 1. rade, ktorú navrhovatelia v 2. až 5. rade realizujú, tvorí špeciálne zaťaženie, najmä po psychickej stránke pre všetkých najbližších príbuzných, ktorých znalec vlastne považuje za postihnutých.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd nepovažuje obranu odporcu v tom smere, že navrhovatelia v 2. až 5. rade nepreukázali a nezdôvodnili výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy za dôvodnú. Navrhovatelia v 2. až 5. rade, podľa názoru odvolacieho súdu, preukázali tak porušenie právnej povinnosti (ktoré porušenie odvolací súd zdôvodnil vyššie v predchádzajúcich častiach svojho rozhodnutia), ako aj existencia ujmy, ktorú nemal odvolací súd, rovnako ako súd prvého stupňa, dôvod spochybňovať. Táto ujma vyplynula z vykonaného dokazovania a to predovšetkým zo závažnosti ujmy, ako aj z okolností daného prípadu. Ujma na zdraví navrhovateľa v 1. rade podstatnou a závažnou mierou zasiahla do rodinného života všetkých navrhovateľov v 2. až 5. rade. Došlo ňou k narušeniu existujúcich sociálnych, citových a kultúrnych vzťahov v rámci súkromného a rodinného života navrhovateľov. O tom, že zásah do zdravia navrhovateľa v 1. rade mal skutočne obrovský dopad na rodinu navrhovateľov svedčí tá skutočnosť, že život navrhovateľov v 2. a 3. rade sa takmer absolútne musel podriadiť starostlivosti o navrhovateľa v 1. rade a znemožnil im tak žiť život nielen ako manželom, ale aj rodičom navrhovateľov v 4. a 5. rade. Ujma navrhovateľov prerastá do pocitu smútku a frustrácie o to viac, že po 6 rokoch nesmierneho úsilia pri starostlivosti o navrhovateľa v 1. rade strácajú už nádej na zmenu k lepšiemu. Viera, ktorá spájala rodinu a pomáhala im prekonávať dopad na rodinný život navrhovateľov v 2. až 5. rade v dôsledku zničeného života a zdravia navrhovateľa v 1. rade, sa postupne pre nezmenený zdravotný stav navrhovateľa v 1. rade zoslabuje až stráca. Bolesť v srdci, predovšetkým rodičov, nikdy nepominie, pretože majú svojho syna takmer denne na očiach, a preto sa jej nikdy nezbavia.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti tak súdom prvého stupňa, ako aj odvolacím súdom, sú priznané nároky navrhovateľom v 2. až 5. rade z titulu nemajetkovej ujmy za porušenie práva na ich súkromie dostatočnou a primeranou satisfakciou, ktorá aspoň zmierni vzniknutú nemajetkovú ujmu, ku ktorej došlo za mimoriadne závažných okolností a ktorú z hľadiska všetkých dopadov možno považovať za mimoriadne závažnú. Výška priznanej nemajetkovej ujmy v neposlednom rade zohľadňuje aj tú

skutočnosť, že navrhovateľom, avšak predovšetkým rodičov, sa za celých šesť rokov nedostalo aspoň morálneho zadosťučinenia a to v podobe ospravedlnenia zo strany odporcu. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku o priznaní nemajetkovej ujmy navrhovateľom v 2. až 5. rade ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

Za neopodstatnené považoval odvolací súd poukazovanie odporcu na judikatúru, predovšetkým súdov Českej republiky, ktorá priznáva podstatne nižšie náhrady nemajetkovej ujmy ako v danom prípade. Odvolací súd sa oboznámil s rozhodnutiami českých súdov, ktoré rozhodovali o náhrade nemajetkovej ujmy pri ochrane osobnosti. Samotná česká doktrína kritizuje doterajšie výšky peňažných odškodnení priznávanými českými súdmi podľa § 13 ods. 2 OZ s tým, že táto zaostáva pri porovnaní s praxou vyspelých zahraničných úprav v priemere stále na nižšej úrovni. Konštatuje však pritom, že túto tendenciu svojím spôsobom posilnili i limity jednorazového odškodnenia pre prípady usmrtenia blízkych osôb podľa § 444 ods. 3 OZ a obdobnou komparáciou s ujmou podľa tohto ustanovenia. Postupne však i v Českej republike dochádza k nárastu finančných čiastok priznaných z titulu ochrany osobnosti českými súdmi (rozsudok KS České Budějovice zo dňa 24. 11. 2004, sp. zn. 11C/17/2004 v spojení s rozsudkom VS v Prahe zo dňa 02. 08. 2005, sp. zn. 1Co/29/2005).

Pokiaľ odporca namietal, že u navrhovateľov v 2. a 5. rade nedošlo k zníženiu vážnosti a dôstojnosti v spoločnosti a túto domnienku nepreukázali, odvolací súd poukazuje na ustálenú judikatúru slovenských i českých súdov, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozhodnutie vo veci Niemietz v. Nemecko z roku 1993 a rozhodnutie vo veci Beldjoudi v.Francúzko z roku 1992), v zmysle ktorej právo na súkromie zahŕňa aj rozvíjanie a možnosť rozvíjania vzťahov s blízkymi osobami. Z uvedeného je teda zrejmé, že k ujme, ktorá výrazným spôsobom ovplyvnila súkromný a rodinný život navrhovateľov, teda došlo.

Samotné rozhodnutie v danej veci, predovšetkým v časti nárokov o nemajetkovú ujmu, by nemalo naplniť iba funkciu satisfakčnú, ale do popredia by malo i vyzdvihnúť otázku preventívno-sankčnú. Dopad samotného rozhodnutia by mal stimulovať pôvodcu neoprávneného zásahu k obozretnejšiemu postupu a primäť všetkých lekárov k povinnosti postupovať pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti „lege artis“, pretože takáto povinnosť by mala byť vždy základnou povinnosťou lekára pri výkone jeho povolania.

V zmysle § 224 ods. 4 OSP odvolací súd nerozhodoval o trovách konania z dôvodu, že súd prvého stupňa si vymienil, že o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej podľa § 151 ods. 3 OSP. Z tohto dôvodu o trovách celého konania, vrátane trov odvolacieho konania, rozhodne súd prvého stupňa.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.